

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

ერზინჯანის დროებითი ბავი

ერზინჯანის დროებითი ბავი 1917, დაბავება ოსმალეთსა და ამიერკავკასიის კომისარიატს შორის ოსმ. ქალაქ ერზინჯანში (აღმ. თურქეთი). ამ დროს ოსმალეთი მძიმე მდგომარეობაში იყო, მარცხდებოდა როგორც კავკასიის ფრონტზე (რუსეთთან ომში), ისე მესოპოტამია-პალესტინის ფრონტზე (ინგლისის ჯარებთან ბრძოლაში), ამიტომ ოსმალეთი დაინტერესებული იყო კავკ. ფრონტზე დაბავებით. 1917 წ. 17(30) ნოემბ. კავკ. არმიის სარდალმა გენ. ი. ოდიშელიძემ მიიღო ოსმალეთის კავკ. არმიის სარდლის წინადადება, დაეწყო მოლაპარაკება დაბავების შესახებ. 21 ნოემბერს (4 დეკ.) ეს წინადადება განხილულ იქნა ამიერკავკასიის კომისარიატის სხდომაზე. ქ. ერზინჯანში გაიგზავნა ამიერკავკ. 5-კაციანი დელეგაცია, რ-საც ხელმძღვანელობდა კავკ. არმიის შტაბის უფროსი გენ.-მაიორი ე. ვიშინსკი. ოსმ. დელეგაციის ხელმძღვანელი იყო ოსმალეთის კავკ. არმიის შტაბის უფროსი პოლკ. ომერ ლუთფი-ბეი. 4-დღიანი მოლაპარაკების შემდეგ, 1917 წ. 5(18) დეკემბერს, ამიერკავკ. და ოსმ. წარმომადგენლებს შორის დაიდო უვადო დროებითი ბავი და დადგინდა სადემარკაციო ხაზი. ოსმალეთის და კავკასიის დაბავების პირობების თანახმად, ოსმალეებს უფლება არ მიეცათ, გადაეყვანათ ჯარები მესოპოტამიის ფრონტზე, რაც დიდი შეცდომა იყო, თუმცა ოსმალეები არწმუნებდნენ ამიერკავკ. დელეგაციას, რომ ეს გადაწყვეტილება მათთვის უფრო ხელსაყრელი იქნებოდა. ამან ოსმალეებს საშუალება მისცა გაეძლიერებინათ კავკ. არმია და საჭირო დროს შეტევა დაეწყოთ. ამასთან ამიერკავკ. დელეგაცია დათმობაზე წავიდა და მიიღო ოსმალთა წინადადება: მხარეებისათვის სავალდებულო ყოფილიყო ბრესტის კონფერენციის გადაწყვეტილებები. ესეც აშკარა შეცდომა იყო. ამან საშუალება მისცა ოსმალეთს ბრესტის ბავის თანახმად ამიერკავკ. კომისარიატისაგან მოეთხოვა ყარსის, არტაანისა და ბათუმის ოლქების გადაცემა. ე. დ. ბ. იყო ამიერკავკ. ქვეყნების მიერ უცხო სახელმწიფოსთან დადებული პირველი საერთაშ. ხელშეკრულება და ამდენად ის ისტ. მნიშვნელობისაა.

ლიტ.: თ ე ვ ზ ა ი ა ბ., დროებითი ბავის ჩამოგდება ოსმალეთთან (დელეგატის მოგონება), გაზ. «დროება», 1917 წ. 22 დეკ., N223; ს ვ ა ნ ი ძ ე მ., 1917 წ. 5(18) დეკემბრის ერზინჯანის დროებითი ბავი, კრ.: ქართული დიპლომატიის წელიწადი, ტ. 4, თბ., 1997; Документы и материалы по внешней политике Закавказья и Грузии, Тб., 1990.

მ. სვანიძე
